

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

ne ex peccatis condonatis relicta remissionem, & maiorem in posterum peccata præcavendi facilitatem, quæ ex auxiliis gratiæ provenit: Ergo satisfactio Sacramentalis causat ex opere operato talem penæ remissionem, & auxilia illa supernaturalia ad facilius præcavenda peccata in futurum.

33. Tertia verò pars est contra plures ex Recentioribus, qui negant satisfactionem Sacramentalem causare augmentum gratiæ: est tamen D. Thomæ art. suprà citato, ubi secundo loco sibi objicit: *In Sacramento novæ legis confertur gratia, ut suprà habuimus: Sed in satisfactione non confertur aliqua gratia: Ergo satisfactio non est pars Sacramenti.* Cui argumento sic respondet: *Ad secundum dicendum quod satisfactio confert gratiam prout est in proposito, & auget eam prout est in executione, sicut etiam baptismus in adultis, ut suprà dictum est.* Quibus verbis aperte docet, satisfactionem prout fit in executione, verè causare augmentum gratiæ.

34. Nec valet quod ait Martinus hic disp. xi. sect. 8. Divum Thomam intelligendum esse de augmento non intensivo sed extensivo, quoad liberationem à reatu penæ, quæ est quidam effectus gratiæ. Nam S. Doctor ibi aperte loquitur de augmento gratiæ intensivo, tum quia alias non solveret augmentum quod sibi objicit, Sacramenta enim novæ legis conferunt gratiam vel ejus augmentum intensivum, & non solum extensivum, tum etiam quia non valeret exemplum quod adducit, Baptismus enim causat augmentum gratiæ intensivum, & non solum extensivum, quando confertur adultis per contritionem & charitatem jam iustificatis.

Alia etiam explicatio quam ibidem subiungit, nempe D. Thomam per satisfactionem in executione, intelligere totum Sacramentum penitentiae, ab ejus mente prorsus aliena est; nam toto illo articulo considerat satisfactionem, ut est pars Sacramenti penitentiae, & argumentum quod sibi objicit, probat satisfactionem non esse partem illius, ut patet ex verbis suprà adductis. Ergo etiam in responsione S. Doctor loquitur de satisfactione, ut est pars integralis Sacramenti penitentiae, non verò de toto Sacramento, alioquin laboraret in æquivoco, & objectioni proposita non satisfaceret. Unde etiam statim in resp. ad 3. subdit: *Satisfactio est pars penitentiae Sacramenti, fructus autem penitentiae virtutis.*

35. Potest etiam eadem pars ratione suaderi: Satisfactio enim nequit esse pars Sacramenti penitentiae, nisi aliquo modo participet naturam totius Sacramenti, nam pars dicitur quæ integrat naturam totius: At natura totius Sacramenti penitentiae, est conferre gratiam ex opere operato: Ergo id ipsum competere debet satisfactioni Sacramentali; unde cum illa non possit producere primam gratiam, quia illam supponit per confessionem & absolutionem productam, talem ejus augmentum ex opere operato causare debet.

36. Confirmatur: Ideò Sacramentalis confessio causat aliquem gradum gratiæ ex opere operato, quia est pars Sacramenti: Sed satisfactio Sacramentalis est etiam pars Sacramenti: Ergo causat pariter aliquem gradum gratiæ ex opere operato.

Neque obstat primò, quod sit tantum pars integralis, confessio autem pars essentialis. Ex hac enim disparitate concluditur solum quod ille gradus gratiæ quem causat satisfactio, non sit de essentia gratiæ quam producit penitentia Sacra-

mentum, sicut ille quem causat confessio, sed tantum de ejus integritate. Imò hæc disparitas potius probationem nostram confirmat: Sicut enim confessio Sacramentalis ex eo quod sit pars essentialis penitentiae, producit ex opere operato gratiam essentialem Sacramento penitentiae; sic satisfactio ex eo quod sit pars integralis, debet causare, quando actualiter impletur, gradum perfectionis ejusdem gratiæ, qui ipsam integret.

Non obstat etiam quod confessio Sacramentalis antecedit absolutionem, satisfactio verò non adimpleatur nisi post eam; cum hoc enim fiat, quod dicat essentialiter habitudinem ad absolutionem, & ratione talis habitudinis sit productiva gratiæ. Adde quod, quamvis satisfactio regulariter loquendo non adimpleatur nisi post absolutionem, mortaliter tamen illi, aliisque partibus Sacramenti penitentiae conjungitur, ut cum illis unum Sacramentum constituat.

§. II.

Solvuntur objectiones.

37. Contra id quod diximus in tertia parte precedentis conclusionis, nimirum satisfactionem Sacramentalem causare augmentum gratiæ habitualis, objiciunt primò aliqui Recentiores auctoritatem D. Thomæ, qui in 4. sent. dist. 16. qu. 1. art. 1. hoc argumentum sibi objicit: *In Sacramento novæ legis gratia suscipienti confertur: Sed in satisfactione non confertur aliqua gratia: Ergo non est Sacramenti pars.* Cui sic respondet ibidem questiu. 2. ad 3. *Dicitur quod ex proposito satisfaciendi gratia confertur, quamvis satisfactio actualis gratiam præsupponat. Vel dicendum quod per satisfactionem consequitur penitens perfectum effectum gratiæ peccatum abolentis, quia liberat totaliter à reatu peccati.* Ergo ex D. Thomæ satisfactio Sacramentalis non causat augmentum gratiæ.

38. Respondeo primò, quod cum D. Thomas idem omnino argumentum in Summa Theologica, quæ est ultimum ejus testamentum, loco suprà citato, proposuisset, aliter ei respondit, nempe quod *satisfactio confert gratiam prout est in proposito, & auget eam prout est in executione*; subindeque virtualiter & implicite retractat quod docuerat in quarto libro sententiarum.

39. Secundò dici potest, S. Doctorem, cum ait quod ex proposito satisfaciendi gratia confertur, quamvis satisfactio actualis gratiam præsupponat, loquitur de principali gratia quæ datur per Sacramentum penitentiae; non intendit tamen negare quod satisfactio Sacramentalis conferat novum gradum gratiæ, qui sit complementum & perfectio integralis illius quæ per confessionem & absolutionem Sacramentalem confertur.

Obijciunt secundò: Per unum Sacramentum una tantum gratia Sacramentalis datur: Sed antequam sit satisfactio, in instanti nimirum quo Sacerdos profert verba absolutionis, Sacramentum penitentiae causat gratiam sibi propriam: Ergo quando postea adimpletur satisfactio, nulla de novo causatur gratia Sacramentalis.

Confirmatur: In Sacramento Eucharistiæ species vini, quæ sunt pars ejus, quando actualiter sumuntur, non conferunt novum gradum gratiæ distinctum ab eo quem species panis prius sumptæ contulerunt, ut docuimus in Tractatu de Eucharistia: Ergo neque in Sacramento penitentiae, satisfactio quando actualiter impletur, tribuit

novum gradum gratiæ distinctum ab eo quod Sacramentalis absolutio causavit, licet sit pars integralis Sacramenti poenitentiae.

Ad objectionem respondeo quod licet satisfactio Sacramentalis quando actualiter impletur, novum gradum gratiæ producat, eo ipso tamen quod talis gratia sit complementum illius quæ causata fuit in confessione, quando verba absolutionis à Sacerdote fuerunt prolata, non ponit in numero cum illa.

40. Ad confirmationem, concessio Antecedente, nego consequentiam & paritatem. Ratio verò discriminis est, quia cum virtus productiva gratiæ in Sacramento Eucharistiæ sit Christus, species panis continentes totum Christum, totam huius Sacramenti virtutem continent; unde non mirum quod prius sumptæ à Sacerdote celebrante, totum Sacramenti Eucharistiæ effectum in illo producant, subinde species vini cum totum huius Sacramenti effectum productum inveniunt, nullum novum gradum gratiæ ei conferant. At verò Confessio Sacramentalis, & absolutio, non continent totam virtutem productivam gratiæ quæ est in Sacramento poenitentiae, sed est aliqua pars talis virtutis quam Deus communicat ipsi satisfactioni Sacramentali, quando actualiter postea impletur, ex quo fit, quod tunc satisfactio novum aliquem gradum gratiæ habitualis in poenitente producat.

41. Obijciunt tertio: Si satisfactio Sacramentalis causaret gratiam, esset pars essentialis Sacramenti poenitentiae: Sed hoc dici nequit, ut in prima conclusione ostensum est; Ergo nec illud. Sequela Majoris probatur. Si satisfactio Sacramentalis causaret gratiam, illam significaret, cum Sacramenta novæ legis solum efficiant id quod significant: si autem satisfactio Sacramentalis gratiam significaret, non posset non esse pars essentialis Sacramenti poenitentiae; illud enim quod substat significationi Sacramentali, est pars essentialis Sacramenti: Sed si satisfactio significaret gratiam, substat significationi Sacramentali, sicut contritio, confessio, & absolutio: Ergo tam bene esset pars essentialis Sacramenti poenitentiae, quam tres illi actus qui tale Sacramentum intrinsecè & essentialiter constituunt.

42. Respondeo negando sequelam Majoris, & ad ejus probationem dico, quod licet satisfactio substat significationi Sacramentali, quia tamen non substat significationi essentiali, sed integrali, ex eo quod non significat gratiam huic Sacramento essentialem, sed augmentum ejus & perfectionem, non est pars essentialis, sed duntaxat integralis Sacramenti poenitentiae. Unde in forma distingo Majorem: Illud quod substat significationi Sacramentali essentiali, est pars essentialis Sacramenti poenitentiae, concedo Majorem. Illud quod substat significationi Sacramentali integrali duntaxat, nego Majorem; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam.

43. Obijciunt quarto, ex nostra sententia & doctrina sequi tria inconvenientia. Primum est, quod Sacramentum poenitentiae erit Sacramentum vivorum, saltem quantum ad satisfactionem, quandoquidem gratia quam per satisfactionem Sacramentalem producet, erit augmentum alterius quæ per alias partes ejusdem Sacramenti producit. Secundum est, quod ille qui in peccato mortali adimpleret poenitentiam sibi injunctam, peccaret mortaliter, utpote cum eo

ipso poneret obicem gratiæ Sacramentali quæ est effectus satisfactionis. Tertium est, quod qui poenitentiam in prædicto ita impleret, cum sola attritione justificaretur, & fieret de eorum contritus, ac si Sacramentum poenitentiae de novo reciperet.

Respondeo nullum ex tribus illis inconvenientiis sequi ex nostra doctrina. Non quidem primum, quia ratio Sacramenti vivorum vel mortuorum, non desumitur penes illum gradum gratiæ, qui est complementum gratiæ principalis, sed tantum penes ipsam gratiam principalem. Nec etiam secundum, quia licet satisfactio Sacramentalis novum gradum gratiæ ex opere operato tribuat, eo ipso tamen quod talis gratia non sit gratia essentialis Sacramenti poenitentiae, sed tantum ejus complementum & perfectio integralis, non peccat mortaliter qui tali gratia obicem ponit, sed solum qui ponit obicem gratiæ essentiali. Tertium denique incurritur nullo modo sequitur ex nostra doctrina: Tum quia reddere de attrito contritum, est proprietas totius Sacramenti poenitentiae, non vero proprietas ejus scilicet: Tum etiam, quia cum satisfactio novum gradum gratiæ non tribuat, sed virtute absolutionis Sacerdotis quæ præcedit, ad quam dicitur habitudinem; absolutio vero non se extendat ad peccatum in quo satisfactio adimpletur, utpote quod commissum fuit post absolutionem, nequit solum attritus de illo peccato virtute satisfactionis Sacramentalis pro præcedentibus peccatis, de illo fieri contritus, & justificari.

§. III.

Corollaria præcedentis doctrinae.

EX dictis colligitur primum, teneri Sacerdotem, auditâ Confessione, satisfactionem non vulgò poenitentia appellatur, poenitentiam imponere: nec satis esse quod qualemcumque imponat, sed teneri injungere aliquo modo proportionatam gravitati criminum & eorum multitudinibus, quæ etiam dispositioni & conditioni poenitentis, nisi rationabilis causa excuset.

Prima pars hujus corollarii patet, cum enim Confessarius sit minister Sacramenti poenitentiae, tenetur efficere illud integrum: Aquiescentia factio est pars integralis Sacramenti poenitentiae, ut in prima conclusione ostensum est: Ergo tenetur Confessarius auditâ Confessione satisfactionem poenitentis injungere. Inter enim alia qua injuria Sacramento, si pars integralis sine causa mitteretur; ut si quis in Extrema Unctione sine causa omitteret aliquam sententiam satisfactionem.

Quod verò teneatur Sacerdos ad servandam æquitatem, injungendo satisfactionem pro criminum qualitate, & poenitentium facultate, ita ut nequeant pro libito gravem aut levem satisfactionem pro quibusvis peccatis injungere, patet ex Tridentino sess. 14. cap. 3. ubi sic dicitur: *Debet sacerdos Domini, quantum Spiritus sancti prudentia suggererit, pro qualitate criminum, & poenitentium facultate, salutaris & convenientis satisfactiones injungere. Sive si forte peccata innovent, & indulgentius cum poenitentibus agant, levissima quædam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participi cavetur.*

Ratio etiam suffragatur: Sacerdos enim in hoc